

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/9
KARAR NO : 2021/112
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: darenin kamu hizmetini yürüttü ü sıradaki eyleminden do an zararın giderilmesine yönelik olarak açılan davanın DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacılar : 1 - Ç.M. 2 - H.M. 3 - H.M.
Vekilleri : Av. G.E. Av. M.A. C.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekilleri : Av. Ö.Y. Av. A.E. Av. A. .
Av. K. .

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; Malatya ili Yazıhan ilçesi Yazıhan Köyü 735 parsel numaralı ta ınmazın maliki olan davacılar tarafından, davalı kurumun yol yapımı esnasında menfezin asından kaynaklanan kot farkı sebebiyle ta ınmazlarının kısmen i gal edildi i kısmen de tarım arazisi olarak kullanılamayacak duruma geldi inden bahisle olu an zararlarına kar ılıklı imdilik 14.000 TL'nin el atma tarihinden itibaren i leyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI AL K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Malatya 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 03/11/2017 tarihli ve E.2015/588, K.2017/558 sayılı dosyada** verdi i istinaf ba vurusunun kesin olarak reddedilmesiyle 18/06/2019 tarihinde kesinle en "a- Dava konusu Fen Bilirki isince düzenlenen rapor ve krokide A,B,C harfi ile gösterilen kısımlar yönünden davacı vekilinin 08.11.2016 tarihli feragat dilekçesi nedeni ile, b-Dava konusu Fen Bilirki isince düzenlenen rapor ve krokide D,E,F harfi ile gösterilen kısımlar yönünden HMK'nın 114/1 -b ve 115. maddeleri gere ince Yargı Yolu Bakımından Davanın Reddine" dair kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"Davacılar vekili mahkememize sundu u 08/11/2011 tarih 09/11/2016 havale tarihli dilekçesi ile dava konusu Fen Bilirki isince düzenlenen rapor ve krokide A, B, C harfi ile gösterilen kısımlar yönünden feragat etti i, feragat yetkisinin de bulundu u anla ılmakla bu kısımlar yönünden açılan davanın feragat nedeni ile reddine karar vermek gerekmi tir. Fen Bilirki isince düzenlenen rapor ve krokide D, E, F harfi ile gösterilen kısımlar bakımından davaya devam ettiklerini beyan etmeleri nedeni ile bu yönü ile dosya incelendi inde; bilirki i raporlarından da tespit edildi i gibi D-E-F kısımları yol yapımı esnasında, ya ı sularının veya çevre parsellerden sızarak gelen yeraltı veya yerüstü sularının birikim alanı haline gelmi ve ta ınmazlarda suyun olumsuz etkileri nedeni ile zarar meydana geldi inden yukarıda bahsi geçen Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 26/04/2017 Tarih, 2017/883 Esas, 2017/2213 Karar sayılı ilamından da anla ılaca ı gibi bu ekilde olu an zararlar idari

kararın ve fiilin neticesinde meydana gelen zararlardır. Zira bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir i i yapmayı kararla tırması idari bir karar oldu u gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gere ince i i görmesi de verilen kararın neticesi olan birer idari eylemdir. O halde sözü edilen kararda örnek olarak belirtilen bu eylemlerden do an zararların ödettirilmesi istekleri 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi hükmünce bir tam yargı davasıdır "

3. Davacı vekili, adli yargıda görev yönünden reddedilen kısım için aynı taleple idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. Malatya 1. dare Mahkemesi, 14/12/2020 tarihli ve E.2019/876 sayılı kararı ile 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesi'nin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 04/01/2021 tarihli ve E.2019/876 sayılı esas no'lu üst yazı ile Uyu mazlık Mahkemesine müracaat etmi tır. Karar gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir;

" darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, suyolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u, özel mülkiyete konu ta ınmazın kamula tırması el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul do rultusundaki Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11.2.1959 günlü, E: 1958/17, K: 1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, " stimlaksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden alması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görü üne yer verilmi tır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacılarının hissedarı oldu u Malatya li Yazıhan lçesi Yazıhan Köyü 735 parsel numaralı ta ınmazın bir bölümünün Karayolları Genel Müdürlü ünün Malatya-Sivas karayolu üzerinde yol geni letme çalı ması yaptı ı esnada yol yapım amaçlı i gal edildi inden bahisle davacılarından Halil Memur'un 21/05/2014 tarihinde Karayolları Genel Müdürlü ü Malatya eflı ine yaptı ı ba vuru ile davalı tarafça ta ınmazın bir kısmının kamula tırılması halinde kalan kısmın kullanılması gerek fiilen gerekse hukuken mümkün olmadı ı iddiasıyla ta ınmazın tamamının kamula tırılması talebinde bulundu u, bu ba vurunun davalı idarece reddedilmesi üzerine Malatya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2015/588 esasına kayden kamula tırması el atma nedeniyle tazminat davası açıldı ı, anılan dava devam etmekte iken ta ınmazın yol yapımı nedeniyle fiilen i gal edilen kısmı yönünden tarafların anla ması nedeniyle davacıların bu kısım yönünden davadan feragat etti i, bu nedenle Malatya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03.11.2017 tarih ve E:2015/588, K:2017/558 sayılı kararı ile feragat nedeniyle feragat edilen kısım yönünden davanın reddine, feragat edilen alan dı nda kalan kısım yönünden ise " ... bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir i i yapmayı kararla tırması idari bir karar oldu u gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gere ince i i görmesi de verilen kararın neticesi olan birer idari eylemdir. O halde sözü edilen kararda örnek olarak belirtilen bu eylemlerden do an zararların ödettirilmesi istekleri 2577 sayılı

dari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi hükmünce bir tam yargı davasıdır ve bu davalara bakma görevi idari yargı yerine ait oldu u ..." gerekçesiyle yargı yolu bakımından davanın reddine karar verildi i, bu karara kar ı yapılan istinaf ba vurununun ise Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi'nin 18.06.2019 tarih ve E:2019/746, K:2019/816 sayılı kararı ile kesin olarak reddedildi i, böylece ilk derece mahkemesi kararının kesinle ti i, bu sefer davacılar tarafından anılan görevsizlik kararı nedeniyle ta ınmazın kamula tırılmayan kısmı için olu an zararlar kar ılık 60.000,00 TL'nin görevsiz yargı yerinde açılan dava tarihinden itibaren i letilecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Olayda, davacıların, davalı idareye ta ınmazın tamamının kamula tırılması için ba vurdu u, bu ba vurunun reddi üzerine ta ınmazın yolda kalan kısmı dı ındaki bölümlerinin de kullanılamaz hale geldi i iddiasıyla ta ınmazın tamamı için Malatya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2015/588 esasına kayden kamula tırmasız el atma nedeniyle tazminat davası açıldı ı, ta ınmazın tamamının Malatya ili Yazıhan ilçesi Yazıhan Köyü 735 parselden ibaret tek bir ta ınmaz oldu u görülmektedir.

Bu durumda, dava konusu ta ınmazın tek bir ta ınmaz oldu u, ta ınmazın yalnızca bir kısmına fiilen el atılmasının ta ınmazın bütünlü ünü bozaca ı, dolayısıyla bu gibi kısmen fiili el atma durumunda dahi ta ınmazın tamamı için fiili el atma olgusunun gerçekleş ti inin kabulü gerekti i, bu nedenle uyu mazlı ın haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdi i anla ılmaktadır"

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı ; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve i lemlerinden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmı tır.

B. Yargı Kararları

6. Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü öyledir:

" stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almı olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülüün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve artnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan birfiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmı bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı ında kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

7. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı mın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

8. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

9. Dava, davacıların maliki oldu u ta ınmazın bir kısmından kamula tırma yapılmaksızın yol geçirildi i, artakalan kısmının ise ya ı sularının veya çevre parsellerden sızarak gelen yeraltı veya yerüstü sularının birikim alanı haline geldi i ve ta ınmazlarda suyun olumsuz etkileri nedeni ile zarar olu tu undan bahisle fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydıyla 60.000,00 TL'lik maddi zararın yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmış tır.

10. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

11. Dosyanın incelenmesinden, Karayolları Genel Müdürlü ünün Malatya-Sivas karayolu üzerinde yol geni letme çalı ması yaptı ı esnada Malatya li Yazihan İçesi Yazihan Köyü 735 parsel numaralı ta ınmazın bir bölümünün (adli yargı dosyasında mevcut bilirki i raporunun A, B, C harfleri ile gösterilen kısmının) kamula tırmasız yola dahil edildi i, ta ınmazın arta kalan (bilirki i raporunun D, E, F harfleri ile gösterilen) kısmının ise ya ı sularının veya çevre parsellerden sızarak gelen yeraltı veya yerüstü sularının birikim alanı haline geldi i ve ta ınmazlarda suyun olumsuz etkileri nedeni ile zarar meydana geldi i iddiasıyla ve u ranılan zararın tazmini istemiyle dava açıldı ı, yargılama sırasında davacılar ile davalı kurumun ta ınmazın yola dahil edilen bölümü ile ilgili anla ma sa landı ı ve bu bölümle ilgili davadan feragat edildi i, di er bölüm ile ilgili olarak davanın yargı yolu yönünden reddine karar verildi i, dare Mahkemesine yol yapımı sırasında zarar verilen kısım ile ilgili dava açıldı ı ve bu kısım ile ilgili olarak Mahkememize ba vuruldu u anla ılmış tır.

12. Bu durumda davacıların iddiaları ve dosyada bulunan bilirkişi raporları dikkate alınarak, görev uyuşmazlığına konu davanın idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak açıldığının kabulü gerekir.

13. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin; kamu yararına uygun şekilde idare edilip edilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde "idari dava türleri" arasında sayılan "idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası" kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Malatya 1. derece Mahkemesinin 14/12/2020 tarihli ve E.2019/876 sayılı gönderme kararına istinaden yaptığı başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAVA YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. Malatya 1. derece Mahkemesinin 14/12/2020 tarihli ve E.2019/876 sayılı gönderme kararına istinaden yaptığı başvurusunun REDDİNE,

01/03/2021 tarihinde OYBRLERLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Türker
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bürol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN